

Nr 91

Utlåtande i anledning av motioner om undantag för äldre arbetskraft från avgift till tilläggs pensioneringen.

Andra lagutskottet har behandlat två till lagutskott hänvisade motioner, I: 399 av herr *Bengtson m. fl.* samt II: 448 av herr *Hedlund m. fl.*

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts, "att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om prövning av möjligheterna att befria äldre arbetskraft från avgift till tilläggs pensioneringen, innebärande att avgift för äldre icke behöver erläggas under visst utökat antal år före vederbörandes pensionsålder".

Remissyttranden över motionerna har avgivits av arbetsmarknadsstyrelsen (AMS), riksförsäkringsverket, statens avtalsverk, Svenska kommunförbundet, Svenska landstingsförbundet, Svenska arbetsgivareföreningen (SAF), Landsorganisationen i Sverige (LO), Tjänstemännens centralorganisation (TCO), Sveriges akademikers centralorganisation (SACO), Riksförbundet Landsbygdens folk (RLF) och Sveriges hantverks- och industriorganisation (SHIO).

Motivering för motionsyrkandet

I motionen hänvisas beträffande motiveringen till motionerna I: 433 och II: 481. I det motionsparet, som behandlas av allmänna beredningsutskottet i utlåtandet nr 74, yrkas att en parlamentarisk utredning skall tillsättas för att behandla frågan om upprättande av ett samlat handlingsprogram för att trygga sysselsättningsmöjligheter för äldre arbetskraft. I motionerna anges sju olika punkter som särskilt bör beaktas. Flertalet av dessa punkter rör åtgärder som är att hänföra till arbetsmarknadspolitiken eller lokaliseringspolitiken. En punkt behandlar frågan om uppsägningsskydd och en annan avgiftsuttaget till ATP. Den sistnämnda frågan, som behandlas i detta utlåtande, fäster motionärerna särskild vikt vid. De anser att avgiftsuttaget bör kunna upphöra vid 55 års ålder. En sådan omläggning av avgifterna är enligt motionärerna relativt enkel att genomföra och borde kunna bli av stor positiv betydelse för arbetskraften. I motionerna anförs vidare:

Avgift till tilläggspensioneringen erläggs för löner som utbetalas till arbetstagare under 65 års ålder. Utan att rubba på de grundläggande principerna för tilläggspensioneringen skulle man kunna sänka denna åldersgräns, över vilken ingen avgift till tilläggspensioneringen uttages. För de tidigare åren måste avgiftsuttaget då bli högre än för närvarande för att de inlevererade avgiftsbeloppen inte skall minska totalt sett. Därmed skulle de äldres situation på arbetsmarknaden förbättras. Den regionala obalansen skulle minska, och i viss utsträckning skulle situationen för låginkomstnärningarna förbättras. Rätten till pension skall givetvis bibehållas oberoende av avgiftsbefrielser.

Gällande bestämmelser m. m.

Försäkringen för tilläggspension finansieras genom avgifter på inkomst av förvärvsarbete. Bestämmelserna härom återfinns i 19 kap. 1, 3 och 5 §§ lagen om allmän försäkring.

Avgift för inkomst av anställning betalas av arbetsgivaren. Avgiften beräknas kollektivt på summan av vad arbetsgivaren under året betalat i lön till sina anställda. Den sammanlagda lönesumman skall emellertid minskas med *dels* ett belopp, motsvarande det vid årets början gällande basbeloppet multiplicerat med genomsnittliga antalet arbetstagare under året, *dels* för varje arbetstagare den del av lönen som överstiger sju och en halv gånger basbeloppet. Vid beräkning av sammanlagda lönesumman medtages inte lönebelopp understigande 300 kr. Inte heller medräknas löner som utgivits till anställda vilka föregående kalenderår uppnått 65 år. Sistnämnda förhållande hänger samman med att lönen inte är pensionsgrundande.

För inkomst av annat förvärvsarbete skall de försäkrade själva betala avgift, tilläggspensionsavgift, som beräknas på den del av den pensionsgrundande inkomsten som härrör från sådant arbete. Avgift utgår för inkomster som uppbärs mellan 16 och 65 år.

Arbetsgivaravgift och tilläggspensionsavgift skall utgå med samma procentsats av avgiftsunderlaget. Procentsatsen fastställs av Kungl. Maj:t med riksdagen och skall vara så avvägd att avgifterna tillsammans med andra tillgängliga medel täcker pensionsutbetalningar, förvaltningskostnader och andra utgifter som åvilar försäkringen samt den fondering som finnes erforderlig. Avgifterna inflyter till allmänna pensionsfonden.

Beslut om den procentsats som skall tillämpas för ett kalenderår skall fattas senast ett år dessförinnan. Riksförsäkringsverket skall vart femte år lägga fram förslag om procentsatserna för nästföljande sju år, i den mån uttaget inte redan beslutats. På grundval av förslag av riksförsäkringsverket har avgiftsuttaget senast fastställts genom lag angående procentsatsen för uttag av avgift under åren 1970—1974 till försäkringen för tilläggspension.

Avgiften för år 1970 är 10 %. Den stiger därefter med 0,25 % för varje år t. o. m. 1974 och utgör således för sistnämnda år 11 %.

Enligt en inom riks försäkringsverket överslagsvis gjord beräkning skulle slopande av avgifter för år efter det de försäkrade fyllt 55 år medföra behov av ett ökat avgiftsuttag för övriga försäkrade med minst 20 % för att de sammanlagda avgiftsintäkterna inte skulle minska.

Remissyttrandena

Flertalet remissinstanser ställer sig avvisande till motionärernas förslag. Endast en organisation, *RLF*, tillstyrker motionerna. *AMS* och *Landstingsförbundet* uttalar inte någon mening i sakfrågan.

AMS har besvarat remissen genom att sända över en promemoria med vissa statistiska uppgifter om den äldre arbetskraften. I promemorian redovisas också en del särskilda åtgärder som vidtas av arbetsmarknadsmyndigheterna för den äldre arbetskraften. Enligt promemorian uppgick tredje kvartalet 1970 arbetskraften till 3 965 000, varav 700 000 i åldrarna 55—66 år. Den vid arbetsförmedlingarna registrerade arbetslösheten var under januari—september 1970 i genomsnitt 36 000 personer. Av dessa var 48,6 % i åldrarna 55—66 år. Andelen arbetslösa i åldrarna 60—66 har ökat markant från och med år 1968. Tidigare utgjorde andelen cirka 20 %. Under de tre första kvartalen 1970 har den uppgått till 37 %. I promemorian betonas att växlingarna i arbetslöshetsstatistiken måste ses mot bakgrund mot åtgärder av arbetsmarknadspolitisk karaktär, som vidtagits för den äldre arbetskraften. I sammanhanget pekas på det från den 1 juli 1968 utgående s. k. äldrestödet. Det stödet i form av omställningsbidrag eller förlängd ersättning från arbetslöshetskassa utgår till arbetslösa i åldrarna 60—66 år, eller i vissa fall från 55 års ålder. I mars 1970 uppbar cirka 5 400 personer äldrestöd. Även andra åtgärder vidtas för den äldre arbetskraften: beredskapsarbete, arbetsmarknadsutbildning, arkivarbete, halvskyddad sysselsättning, verksamhet i skyddade verkstäder. För att stimulera företag att anställa äldre arbetskraft finns ett särskilt bidragssystem. Bidrag till den som ordnar halvskyddad sysselsättning till äldre eller handikappade kan utgå med upp till 5 000 kr. per anställd och år. Vidare kan bidrag ges till yrkesutbildning och för provanställning av äldre arbetstagare.

Som tidigare redovisats ställer sig *RLF* bakom motionärernas förslag. Förbundet menar att man genom att helt eller delvis ta bort ATP-avgiften för äldre skulle minska motståndet mot att anställa personer över 55 års ålder. Förbundet anser det lämpligt att beräkningsunderlag framskaffas så att man kan ta ställning till vilken åldersgräns som bör väljas och om det kan vara lämpligt att tillämpa viss avtrappning av avgifterna.

De remissinstanser, som avstyrker motionsyrkandena, betonar genomgående vikten av att åtgärder vidtas för att förbättra den äldre arbetskraftens situation. Remissinstanserna anser att den föreslagna åtgärden är mindre lämplig i det hänseendet.

LO, TCO och *SACO* avstyrker på likartade skäl motionsförslaget.

LO framhåller att förslaget bryter mot principerna för tilläggs pensioneringen. Även om det ligger i fördelningssystemets konstruktion att förmåner och avgifter inte är direkt knutna till varandra, anser *LO* det ligga ett egenvärde i att ha samma åldersgränser för intjänandetid och finansiering. Genom sin generella verkan får förslaget svåröverskådliga konsekvenser, det slår mycket ojämnt i olika branscher, företag etc. Särskilt svårt att överblicka är de problem som skulle uppstå när det gäller de egna företagen. Om man verkligen vill angripa de problem som finns för den äldre arbetskraften, fordras enligt *LO* riktade arbetsmarknadspolitiska åtgärder och inte relativt godtyckliga generella subventioner till företagen.

TCO vänder sig mot att man, om förslaget skulle genomföras, skulle tillföra ATP-systemet en ny funktion, som närmast skulle ha karaktären av arbetsmarknadspolitiskt regulatorsystem. *TCO* föreslår att man aktiverar och bygger ut den verksamhet som i dag finns med selektiva åtgärder för att hjälpa äldre svårplacerad arbetskraft. Skulle det inte förslå med sådana åtgärder får mer generellt verkande insatser övervägas. Enligt *TCO*:s mening bör sådana insatser inte omfatta ATP-systemet.

Även de organisationer och myndigheter som representerar arbetsgivare ställer sig kritiska till motionsförslaget. Enligt *avtalsverket* bör inte en så principellt betydelsefull förändring i fråga om tilläggs pensioneringens finansiering som en omläggning av avgiftsuttaget genomföras utan mycket starka skäl. Verket anser inte att ett genomförande av förslaget i sådan grad skulle bidra till att uppnå motionernas syfte att den långtgående förändring som föreslås bör genomföras. *Kommunförbundet* uttalar att den föreslagna förändringen av ATP-systemet får diskutabla följdverkningar och att andra vägar bör prövas för att förbättra sysselsättningsmöjligheterna för äldre arbetskraft. En minoritet inom förbundet tillstyrker dock bifall till motionerna. *SAF* pekar i likhet med *avtalsverket* på den komplikation som uppstår beträffande avgifter för annat förvärvsarbete än anställning. Föreningen ställer sig tveksam till motionärernas förslag bl. a. för att det av psykologiska skäl skulle vara olyckligt att betrakta en viss arbetstagarkategori som "överårig". Föreningen anser att målsättningen att bereda äldre arbetskraft arbete bör förverkligas genom individuella åtgärder såsom arbetsförmedling, arbetsvård, arbetsmarknadsutbildning och halvskyddad sysselsättning.

SHIO anser att inte tillräckligt vägande skäl anförts för en så vittomfattande åtgärd som befrielse av ATP-avgifter för alla arbetstagare över 55 år. Organisationen kan inte biträda förslag som innebär en tjugoprocentig uppräkning av ATP-avgiften för andra anställda än de som är över 55 år. Organisationen anser det emellertid vara värt att utreda, om man inte i begränsad omfattning kunde tillämpa systemet med avgiftsbefrielse. Organisationen tänker sig att man borde försöka få personer som åtnjuter omställningsbidrag placerade i arbetslivet, och därvid skulle man underlätta anställning-

en genom att arbetsgivarna medgavs avgiftsbefrielse för arbetstagare i åldern 60—65 år.

Riksförsäkringsverket redovisar inledningsvis de principer som ligger bakom finansieringen av ATP-systemet. Verket pekar på den principiella överensstämmelsen mellan pensionsgrundande inkomst och avgiftsplikt. Verket redogör därefter för de strävanden som förekommit för att göra avgiftsunderlaget gemensamt för skilda grenar av socialförsäkringssystemet och framhåller att verket ställt sig bakom ett förslag att slopa 65-årsgränsen vid beräkning av ATP-avgift varigenom likformighet vid avgiftsuttaget skulle uppnås med sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkringen. Verket anför därefter:

I de nu remitterade motionerna föreslås en djupgående förändring av tilläggspensioneringens finansiering för att framkalla effekter som inte i första hand gäller den allmänna pensioneringen. Motionärernas syfte att underlätta sysselsättningsmöjligheterna för den äldre arbetskraften anser riksförsäkringsverket vara värt starkt stöd. Huruvida eller i vilken mån detta viktiga syfte kan nås genom ingrepp i finansieringen av ATP undandrar sig verkets bedömande. Däremot kan den valda metoden att befria från avgift till ATP för arbetskraft över 55 år komma att inverka på pensionssystemet i andra avseenden än dem som berörs i motionerna.

Som delvis framgått av det tidigare anförda tar man i vissa fall ut arbetsgivaravgifter till ATP på inkomster som inte ger rätt till tilläggspension. Däremot har man hittills i princip inte gett rätt till tilläggspension annat än på inkomster för vilka man tagit ut avgift. Bryter man det sistnämnda sambandet, kan det få till följd att man också bör tillmötesgå krav att ATP-rätt skall byggas upp under värnplikt, vid vård av hemmavarande barn eller eljest under tider då ATP-avgift inte erläggs. Ett gemensamt motiv skulle vara att det i stället tas ut högre avgifter under andra skeden i livet. Med det anförda har verket endast velat understryka att motionsförslaget kan dra med sig helt andra problemkomplex än det som avhandlas i motionerna.

En annan synpunkt är att arbetsgivaravgiften till ATP för löntagare inte kan ses isolerad från egenavgiften till ATP för företagare, dvs. tilläggspensionsavgiften. Man måste alltså också ta ställning till huruvida företagare för att få inkomster räknade som pensionsgrundande skall erlägga tilläggspensionsavgifter efter 55 års ålder eller ej. Därvid uppkommer olika problem.

Anta först att åldersgränsen är 55 år beträffande arbetsgivaravgiften och oförändrat 65 år för tilläggspensionsavgiften. Uppenbarligen skulle det i ett sådant läge uppstå ett starkt tryck för företagare över 55 år att genom bolagsbildning eller på annat sätt bli betraktade som arbetstagare. Gruppen egna företagare över 55 år skulle sannolikt minska betydligt och avgiftsuttaget för deras del överföras till arbetsgivar Kollektivet. Det skulle också bli svårt att t. ex. behålla nuvarande regler i 11 kap. 2 § andra stycket AFL enligt vilka uppdragsgivare och uppdragstagare kan komma överens om att arbetsersättning skall anses som anställningsinkomst.

Motionerna synes närmast få tolkas så att även åldersgränsen beträffande tilläggspensionsavgiften skulle sänkas till 55 år. Även i detta fall uppstår emellertid svårigheter. Följande exempel kan nämnas.

En försäkrad, som tidigare haft låg anställningsinkomst och följaktligen låg pensionsgrundande inkomst (och pensionspoäng), startar en rörelse och kan genom höga pensionsgrundande inkomster under de år han fyller 56—65 år få rätt till mångdubbelt högre tilläggspension än eljest trots att tilläggspensionsavgift inte alls utgår eller utgår endast för få år. I vissa fall skulle försäkrade kunna förvärva rätt till tilläggspension helt utan avgiftsuttag. En person, som invandrat till Sverige i 55-årsåldern, kan tänkas starta en egen rörelse och tjäna in rätt till tilläggspension under tio år t. o. m. det år han fyller 65 år. Hans tilläggspension blir 1/3 av full pension även i det fall att övre gränsen för avgiftsuttag sänkts till det år den försäkrade fyller 55 år och att någon avgift till tilläggspensioneringen således inte utgått. Detsamma kan gälla försäkrade som alltid varit bosatta i Sverige men som av någon anledning inte före nämnda åldersgräns utfört förvärvsarbete. Om exempelvis en gift rörelseidkare, efter att ha erhållit pensionsgrundande inkomst under 30 år och därmed tjänat in rätt till full tilläggspension, överlåter rörelsen på sin 55-åriga hustru, kan hustrun under tio år tjäna in rätt till 1/3 tilläggspension, trots att någon avgift inte alls tas ut.

Ibland torde vidare rörelseidkare genom att förlägga avdrag i rörelsen till år för vilket tilläggspensionsavgift påförs kunna erhålla låg pensionsgrundande inkomst och därmed låg avgift för sådana år, medan den pensionsgrundande inkomsten blir hög för år då avgift inte utgår.

Också i fråga om reglerna för undantagande från ATP för inkomst av annat förvärvsarbete torde problem uppkomma. Skall undantagande kunna återkallas för tid efter 55-årsåldern eller, i annat fall, under vilka förutsättningar skall tidigare undantagande anses gälla även efter denna ålder?

Vid övergången till det föreslagna systemet kan det tänkas att kompensationskrav aktualiseras från sådana företagare som redan har betalat egen avgift mellan 55 och 65 år eller som haft undantagande för denna tid.

En sänkning av åldersgränsen för uttag av avgift till tilläggspensioneringen torde vidare medföra vissa administrativa konsekvenser. Sålunda skulle de i det föregående berörda strävandena att förenkla uttagandet av arbetsgivaravgift — genom ett enheligt avgiftsunderlag — motverkas. För att hindra detta måste samma åldersbegränsning för avgiftsuttaget genomföras för sjukförsäkringen och yrkesskadeförsäkringen, vilket skulle aktualisera ytterligare problem. Vidare kan nämnas att kontrollen av att större arbetsgivare i arbetsgivaravgift för beräkning av avgiftsunderlag tar med alla arbetstagare under åldergränsen från riksförsäkringsverkets sida i huvudsak sker genom extern revision. En stor skillnad mellan yngre och äldre arbetstagare i fråga om arbetsgivaravgiften skulle kunna medföra en tendens hos arbetsgivare att vid upprättande av arbetsgivaravgift, såvitt gäller tilläggspensioneringen, bortse från fler arbetstagare än dem som passerat åldersgränsen. Kontrollbehovet skulle därför växa. Detsamma kan gälla i vissa andra fall (t. ex. personer i åldern 55—65 år för vilka skattskyldighet i Sverige ej föreligger).

Avslutningsvis får riksförsäkringsverket framhålla att det inte nu går att överblicka alla de konsekvenser för tilläggspensionssystemet som skulle uppstå, om övre åldersgränsen för avgiftsuttaget skulle sänkas. Redan de verkningar som antytts i det föregående bör dock enligt verkets uppfattning inge betänkligheter mot förslaget.

Utskottet

Finansieringen av ATP-systemet sker genom avgifter och avkastning av fondmedel. Arbetsgivare erlägger avgifter som beräknas med utgångspunkt från den utbetalade lönesumman under ett år. Vid beräkningen bortses bl. a. från lön till arbetstagare som vid årets ingång fyllt 65 år. För annat förvärvsarbete än anställning betalar den försäkrade själv avgift fram till 65 års ålder. De fastställda gränserna vid 65 år för avgiftsuttag skall ses i samband med regeln att inkomster som åtnjutits för år efter det denna ålder uppnåtts inte är pensionsgrundande. Avgifternas storlek fastställs för fem år i taget. För 1970 är avgiften 10 % och för de följande fyra åren stiger den med 0,25 % per år.

I förevarande motioner yrkas att riksdagen hos Kungl. Maj:t skall begära prövning av möjligheten att slopa ATP-avgiften för äldre arbetskraft. Motionärerna diskuterar en sänkning av åldersgränsen för avgiftsuttaget från 65 till 55 år. Motionsyrkandet skall ses som en del av ett större program för att förbättra de äldres situation på arbetsmarknaden. Motionärerna hävdar att åtgärden är förhållandevis enkel och bör kunna få stor positiv betydelse för den äldre arbetskraften. Det anges vidare att avsikten är att de sammanlagda intäkterna för tilläggs pensioneringen inte skall minska vilket medför att avgiftsuttaget för yngre arbetskraft måste ökas. Det är inte meningen att rätten till pension skall påverkas av den föreslagna avgiftsbefrielsen.

Motionerna har remitterats till ett stort antal myndigheter och organisationer. Endast en remissinstans, RLF, har stött motionsyrkandet. AMS och Landstingsförbundet har inte tagit ställning till motionsförslaget. LO, TCO, SACO, SAF, SHIO, avtalsverket, riksförsäkringsverket och Kommunförbundet har ställt sig avvisande till detsamma.

Motionärernas förslag omfattar en genomgripande förändring av tilläggs pensioneringens finansiering. Det innebär en väsentlig rubbning av den principiella överensstämmelse som råder mellan avgifts- och förmånssidorna i systemet. Förslaget innebär vidare att pensionssystemet får en ny uppgift, nämligen att fungera som ett arbetsmarknadspolitiskt medel. Enligt utskottets mening måste det föreligga utomordentligt starka skäl för att man skall genomföra en sådan revidering av tilläggs pensioneringens avgiftssystem som motionärerna föreslår. Ett pensionssystem av ATP:s typ har mycket långsiktiga verkningar. Det måste präglas av kontinuitet och fasthet och lämpar sig därför mindre väl som ett arbetsmarknadspolitiskt medel. Sådana medel bör nämligen ha en viss flexibilitet och användningen bör vara beroende av konjunkturläget och speciella förhållanden på arbetsmarknaden eller del av denna.

Enligt utskottets mening finns det goda skäl betvivla att den föreslagna åtgärden skulle bli så effektiv ur arbetsmarknadspolitisk synpunkt som

motionärerna föreställer sig. Antalet registrerade arbetslösa i åldern 55—65 år har de tre första kvartalen i år i genomsnitt uppgått till ca 15 000. Detta tal bör ställas i relation till den totala arbetskraften i samma ålder, ca 650 000 personer. Det är vidare att märka att en stor del av de äldre arbetslösa är bosatta på sådana orter där näringslivet är svagt utvecklat och antalet arbetstillfällen få. Om det saknas tillgång på arbete hjälper den föreslagna åtgärden föga. I sådana fall krävs det näringspolitiska och arbetsmarknadspolitiska åtgärder av differentierat och specialinriktat slag för att man skall komma till rätta med problemen. Det anförda ger vid handen — vilket också understrukits i remissuttalandena av bl. a. arbetsmarknadens parter — att den generella åtgärd motionärerna förordat är mindre ändamålsenlig när det gäller att lösa den i och för sig viktiga frågan som den äldre arbetskraftens sysselsättningsproblem utgör. Det måste bedömas som lämpligare att i första hand effektivisera och vidareutveckla det nuvarande systemet med selektiva arbetsmarknadspolitiska åtgärder varjämte det är nödvändigt att man söker lösa frågan om en ökad anställningstrygghet för den äldre arbetskraften.

Förutom vad ovan anförts finns det åtskilliga tungt vägande skäl hänförliga till ATP-systemets konstruktion, vilka talar mot motionsförslaget. I första hand gäller det frågor som hänger samman med avgifter för annat förvärvsarbete än anställning. Problemen, som redovisats i riksförsäkringsverkets remissyttrande, måste bedömas vara av den svårighetsgraden att de skulle aktualisera en allmän omprövning av reglerna och villkoren för företagarnas tillhörighet till försäkringen. Det skulle alltså inte, som motionärerna anför, vara en förhållandevis enkel åtgärd att genomföra deras förslag.

Enligt utskottets mening leder de redovisade synpunkterna till slutsatsen att den i motionerna anvisade vägen för att hjälpa den äldre arbetskraften inte är lämplig. Utskottet avstyrker därför motionerna och hemställer

att motionerna I: 399 och II: 448 inte föranleder någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 1 december 1970

På andra lagutskottets vägnar:

AXEL STRAND

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herr Strand (s), fru Hamrin-Thorell (fp)*, herrar Dahlberg (s), Hübinette (m)*, Wanhainen (s)*, Andreasson (cp), Ivar Andersson (s)* och Axelson (fp);

från andra kammaren: fröken Sandell (s), herrar Svensson i Kungälv (s)*, Ringaby (m), Nilsson i Kalmar (s), fru Nilsson (cp), herr Aldén (s), fru Håvik (s) och herr Romanus (fp).

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Andreasson* (cp) och fru *Nilsson* (cp), som ansett *dels* att utskottets yttrande från och med det avsnitt som börjar med orden "Motionerna har" bort ha följande lydelse:

"Den äldre arbetskraftens sysselsättningsproblem blir allt allvarligare. Siffror som publicerats den senaste tiden visar att arbetslösheten stiger och att de äldre arbetstagarna bibehåller sin andel av det totala antalet registrerade arbetslösa. Utvecklingen måste bedömas som mycket oroande.

Enligt utskottets mening bör alla utvägar prövas för att man skall komma till rätta med dessa problem. Ett viktigt hjälpmedel måste vara att stimulera företagen att anställa och behålla äldre arbetskraft. Detta kan göras på olika sätt. En metod som genom sin generella effekt har vissa fördelar är att göra den äldre arbetskraften billigare för företagen genom att — som föreslås i motionerna — ATP-avgiften för denna arbetskraft avskaffas. Metoden skulle inte medföra några konsekvenser för rätten till pension eller för möjligheterna att finansiera ATP-systemet. Förslaget förutsätter bl. a. en höjning av avgifterna för yngre arbetskraft. Denna höjning måste bedömas som relativt begränsad.

Eftersom möjligheterna att genomföra ATP-systemets finansiering inte påverkas av motionärernas förslag synes man inte av den orsaken behöva ställa sig tveksam till detsamma. Utskottet ser det som en fördel om man genom en förnuftig fördelning av ATP-avgiften kan nå effekter som gagnar den äldre arbetskraftens sysselsättning och som innebär betydande fördelar för samhällsekonomin i stort.

Utskottet är alltså av den meningen att det vid sidan av de selektiva arbetsmarknadspolitiska åtgärderna för den äldre arbetskraften, vilka åtgärder i och för sig bör förstärkas och vidareutvecklas, skulle vara nyttigt med en generell sysselsättningsbefrämjande stimulans av det slag motionärerna föreslår. Det bör närmare utredas vid vilken ålder en gräns för avgiftsuttaget bör sättas. Utredningsarbetet, som bör bedrivas skyndsamt, måste även omfatta de problem som behandlas i remissyttrandena och som rör egenavgifterna."

dels att utskottet bort hemställa,

"att riksdagen med bifall till motionerna I: 399 och II: 448 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört."